

У ТВОРЧИХ ПЕДАГОГІВ – ТАЛАНОВИТІ ВИХОВАНЦІ

В рамках дисципліни "Основи інклюзивної освіти" кандидат педагогічних наук, доцент Лариса Данильчук організувала виставку, на якій представила власні роботи, твори студентів 31-ДПК групи і асистента кафедри педагогіки вищої школи Ірини Лизун.

Серед дивовижного багатства експонатів вернісажу милують око вишиті бісером вінчалні ікони Ольги Кардаш, серветка "Різдво у домі" Ірини Лизун, серія картин "Пори року" та "Нічна фея" Мар'яни Петрик, рушник Марії Бродюк, комплект кольє з бісеру Тетяни Гнени, корзинка з паперовими квітами і запрошення на виставку Вікторії Медвідь, образи, ікони святих, серветки Юлії Бліндер, ще одна серія картин "Чотири пори року" та ікона "Княгиня Ольга" Ольги Берестневої, серія серветок Лариси Данильчук "Все те, що я люблю" (вишивка хрестиком), намисто, сумочка і шкатулка Вікторії Питулини (квілінг).

Відзначилась великою кількістю виробів Дарія Годун, яка виготовила ікону "Наталія", кольє з бісеру "Східні нотки" та "Ніжність" і картини "Лілія", "From me to you", "Молитва", "Вечірній сад", "Волошки". Та просто вразила розмаїттям тематики творів Марія Мазовіта: картини "Снігурі взимку", "Танець синичок", "Лебедина вірність", "Таємне побачення", "Польові квіти", "Колискова янголятка", "Манрівка світами", "Коала на дереві", "Мавпенятко на галявині", "Народна пісня", "Зачаровані маки". А ще дівчина зробила картинку "Три іриси" у зовсім оригінальній техніці – аплікація з камінців, яка запам'яталася кожному з відвідувачів вернісажу.

Виставка показала, що фантазія творення дійсно невичерпна, а разом із бажанням творити щось нове готує матеріал для таких неповторних мистецьких презентацій.

Дмитро СИНЕНЬКИЙ

ОДА НАРОДНІЙ ВИШИВЦІ

Справжня наука завжди пов'язана з патріотизмом, бо науковець збагачує національний внесок у скарбницю світової духовної культури. У ще більшій мірі це стосується наукового дослідження, безпосередньо за змістом і формою пов'язаного із народною культурою. Саме до таких наукових праць належить дисертаційна робота нашого молодого науковця Наталії Волянчук "Народна вишивка Тернопільщини ХХ

століття (історіографія, типологія, художні особливості)" на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. Науковими пошуками дисертанта керував доктор мистецтвознавства, професор Львівської НАМ Р.Т.Шмагало. У своєму дослідженні автор наголошує на важливості поглибленого вивчення найдавніших видів українського декоративно-прикладного мистецтва і відносить до таких видів народну вишивку Тернопільщини, в якій прослідковуються народні мистецькі традиції з часів Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Актуальність дослідження підсилюється зростаючим інтересом до цілісного бачення культурної спадщини українського народу, невід'ємною частиною якої є народна вишивка Тернопільщини. У процесі дослідження народної вишивки нашого краю дисертант спря-

мувалася на вивчення в ній місцевих художніх особливостей, суміжних регіональних впливів, локальних і загальнонаціональних ознак.

На основі літературних джерел, іконографічних пам'яток і конкретних артефактів вона простежила стан вивчення народної вишивки регіону, аналізувала функціональне застосування вишивки на одязі та тканинах інтер'єрного призначення, висвітлювала особливості технік вишивання, їх виражальні засоби, стилістику типів орнаменту в їх загальноукраїнських, регіональних і локальних варіантах; характеризувала особливості композиційної будови геометричних і рослинно-геометричних орнаментів, їх композиційні структури і ареал побутування; простежила еволюційні зміни в колориті народної вишивки упродовж ХХ століття, взаємовпливи з мистецтвом вишивки сусідніх територій і конкретно окреслила регіональну специфіку народної вишивки Волині, Опілля, Західного Поділля, Наддністров'я – регіонів, що розташовані в межах адміністративної території Тернопілля.

Безсумнівною є наукова новизна, а звідси – і значення дисертаційної роботи. Вперше в українському мистецтвознавстві досліджено мистецтво народної вишивки Тернопільщини ХХ століття у повноті її художньої та суспільно-культурної вартості, проаналізована низка етнографічних матеріалів і літературних дже-

рел, що значною мірою розкривають історико-художні особливості тернопільської вишивки, а також розроблено типологію народної вишивки за її функціональними та художніми рисами, окреслено регіональні ознаки і визначено основні загальнонаціональні тенденції народної вишивки, притаманні Тернопільщині в цілому.

Дисертант дослідила художньо-декоративні пріоритети вишивальних матеріалів у вираженні фактури, графічності, пластичності вишивок і визначила структурні

відмінності технік, які впливають на їх орнаментальні якості, що дало змогу вдосконалити класифікацію технік на основні та додаткові, згрупувати їх за призначенням і способом виконання. В роботі систематизовано й узагальнено орнаментальні мотиви і за іконографічними мотивами, проаналізовано їх основні художні характеристики, виявлено аналогії, охарактеризовано загальноукраїнські, територіальні та локальні відтінки і водночас визначено ареали їх побутування.

Автор дослідження висвітлює домінуючі типи композиційних структур вишивок одягового та інтер'єрного призначення, типи композиційної будови вишивок, які, на жаль, не набули масового поширення. До здобутків дисертаційної роботи належить з'ясування художніх особливостей колориту народної вишивки відповідно до історико-етнографічного поділу Тернопільщини та виявлення його спільних та відмінних ознак в еволюційних змінах художньої системи ХХ століття. Окремо наголосимо, що нашим молодим науковцем уперше введено в науковий

обіг невідомі досі зразки, які презентують мистецтво народної вишивки з різних етнографічних районів Тернопільщини.

В загальному, теоретичне значення дисертаційного дослідження полягає в цілісному науковому обґрунтуванні типології, призначення та художньо-стилістичних особливостей народної вишивки Тернопільщини ХХ століття, а практичне – у можливостях використання матеріалів дисертації при написанні науково-аналітичних праць про українське народне декоративно-

прикладне мистецтво, при підготовці навчальних підручників, навчально-методичних посібників, при укладанні навчальних курсів і програм, розробці тематики курсових і дипломних робіт.

Необхідно віддати належне науково-дослідницькій наполегливості та

працьовитості дисертанта, яка упродовж 2011–2014 років збирила й опрацювала значний джерельний матеріал із фондів обласних і регіональних музеїв, наукових бібліотек, приватних колекцій. У практичній частині дисертаційного дослідження – понад 900 одиниць спеціальних фотоматеріалів. Важливо, що молодий науковець здійснила їх порівняльний аналіз саме в хронологічному і територіальному аспектах. За результатами своїх досліджень Н.Волянчук опублікувала 16 наукових статей, половина з яких – у фахових виданнях, затверджених ДАК України. Статистика практичного матеріалу дисертаційної роботи досить промовиста: 210 сторінок додатків і понад 700 найменувань ілюстративного матеріалу.

Зібраний і досліджений у дисертації фактологічний матеріал не тільки засвідчує регіональну специфіку народної вишивки Тернопільщини, а й підтверджує самобутність цього виду мистецтва, як вагомого явища української національної культури. Результати дослідження створюють певні передумови і дають конкретний матеріал для розробки та реалізації заходів з відродження традицій народної вишивки, а також можуть стати практичним джерелом використання зразків вишивок як при вишиванні, так і при укладанні альбомів і журналів для популяризації вишивання, для використання дизайнерами одягу. Методика дослідження, запропонована в дисертації, може бути корисною при вивченні декоративно-прикладного мистецтва інших регіонів України.

